

УДК 378.147

ПЕХОТА О.М.

м. Миколаїв, Україна

ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ – УМОВА СТАЛОГО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Стаття присвячена проблемі якості вищої освіти як умови сталого інноваційного розвитку Інституту педагогічної освіти. Акцент зроблений на навчально-виховному процесі інституту.

Ключові слова: якість вищої освіти, інноваційний розвиток, Центр технологій середньої та вищої освіти, євроінтеграція.

Прагнення України інтегруватися у світову спільноту робить її більш відкритою для політичних, економічних, культурних і наукових відносин з різними країнами світу, а це, в свою чергу, надає можливість освітнім установам розвивати дружні стосунки з зарубіжними організаціями, вищими навчальними закладами, брати участь у різних за напрямками інтернаціональних освітніх проектах.

Розширення євроінтеграційних процесів у житті українського суспільства визначає напрями модернізації національної системи педагогічної освіти, спрямованої на забезпечення конкурентноспроможності, мобільності та підвищення якості підготовки фахівців. Прагнення долучитися до Болонського процесу передбачає, в першу чергу, подальше вдосконалення якості вищої освіти шляхом впровадження сучасних технологій, серед яких сенсоутворювальною на сьогоднішній день є кредитно-модульна [Кремінь В.В. Якісна освіта і нові вимоги часу / В.В. Кремінь // Педагогічна і психологічна наука в Україні. Теорія та історія педагогіки. – К.: Педагогічна думка, 2007. – С. 11]. В основу стратегій розвитку національної освіти покладена ідея людиноцентризму, яка недостатньо розроблена науковцями на технологічному рівні [Кремень В.Г. Філософія національної ідеї. Людина. Освіта. Соціум. – К.: Грамота, 2007. – С. 520]. Ці позиції та цінності виступають орієнтирами при забезпеченні умов усталеності інноваційного розвитку педагогічної освіти на всіх її етапах.

Колектив Інституту педагогічної освіти спрямовує свої прагнення та зусилля на впровадження ідей сучасної філософії вищої освіти, ключовими з яких є: європейська інтеграція, приєднання до Болонського процесу, формування загальноцивілізаційних цінностей, людинотворення та дитинотворення, досягнення сталого характеру розвитку вищої педагогічної школи, а також успішність і конкурентноспроможність викладача і студента, суб'єкт-суб'єктної їхньої взаємодії.

Основу наукової, навчальної, виховної роботи інституту становлять колективи кафедр.

Навчальний процес здійснюється висококваліфікованими науково-педагогічними працівниками. В інституті працює колектив доцентів та професорів, серед яких Пехота О.М. – директор інституту, завідувач кафедри освітніх технологій, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член Міжнародної академії педагогічних та соціальних наук, автор понад 200 наукових праць з гуманізації та персоналізації підготовки фахівців, один з авторів Концепції модернізації педагогічної освіти України, керівник аспірантури та наукової школи зі спеціальності 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти та наукової школи з проблем особистісного та суб'єктивного підходу в педагогіці вищої школи, учасник II Всеукраїнського з'їзду освітян, переможець міської програми «Громадянин року-2005» в номінації «Вища школа».

Кафедру музичного мистецтва очолює Іванов В.Ф. – доктор мистецтвознавства, професор, заслужений працівник освіти, почесний член зарубіжних академій (Великобританії, Росії), заступник голови Миколаївського обласного відділення музичного товариства України. Також в інституті працює заслужений артист України професор Підпригора В.М., який широко відомий в культурних колах. Кафедру початкового навчання очолює кандидат педагогічних наук, професор Якименко С.І., керівник експериментальної роботи у дитячих садках і школах міста Миколаєва з проблеми інтеграції.

Допомагають розвиткові інституту такі провідні науковці України як: Бех І.Д. – доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту проблем виховання; Зязюн І.А. – дійсний член АПН України, доктор філософських наук, професор, директор Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих; Масол Л.М. –

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник Інституту проблем виховання АПН України; Пустовіт Г.П. – доктор педагогічних наук, професор, секретар відділення теорії та історії педагогіки; Солдатенко М.М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу педагогічної майстерності Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих та багато інших.

Сьогодні інститут має в своїй структурі аспірантури за спеціальностями 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти, керівник – професор Пехота О.М. та 17.00.01 – теорія та історія культури, керівник – професор Іванов В.Ф. Завдяки їм забезпечується зростання наукового потенціалу інституту.

Результати найцікавіших наукових досліджень викладачів інституту постійно висвітлюються у фаховому виданні «Педагогічні науки», ряд з яких видано як міжнародні. У них висвітлено різні аспекти інноваційної діяльності науково-педагогічних працівників інституту.

Протягом останніх років інститутом постійно репрезентуються наукові здобутки колективу в галузі науки, освіти, технологій, культури та мистецтва на міжнародних виставках «Світ освіти» та «Інноваційні технології навчання» м. Києва (2005-2008 рр.) за що отримано дипломи переможців.

Значний науковий та освітній потенціал, багаторічний досвід спільних дослідницьких проєктів дозволив Інституту педагогічної освіти налагодити партнерські відносини більш ніж з 20 спорідненими закладами й організаціями інших країн: Росії, Білорусії, Молдови, Польщі, Китаю.

Партнерські відносини інституту активно розвиваються зі спорідненими закладами й організаціями: Міжнародною академією педагогічних і соціальних наук (Росія); Уфімським філіалом ГОУ ВПО «Московський державний гуманітарний університет імені М.А. Шолохова» (Росія); Уральською асоціацією В.О. Сухомлинського (Оренбурзький державний університет); Міжнародною академією енергоінформаційних наук (Росія); Гомельським державним університетом імені Ф. Скорини (Білорусь), Міжнародним центром Sintal-training (Молдова); Чжецзянським та Хаджойським державними університетами (Китай).

Однією з важливих складових підготовки майбутніх учителів є наукова робота викладачів. Її метою виступає забезпечен-

ня середніх загальноосвітніх закладів фахівцями, які готові до інноваційного розвитку педагогічних систем різного рівня.

Пріоритетними завданнями наукової роботи у вищій педагогічній школі є:

- спрямованість інноваційної діяльності в інституті на задоволення потреб педагогічного процесу;
- відповідність тематичних і виробничих планів НДР фаховій спрямованості інституту і його кафедр пріоритетним напрямкам соціально-економічного розвитку України;
- необхідність забезпечення випереджаючого розвитку науки у ВНЗ, що впливає з потреб підготовки фахівців майбутнього та досягнення рівня світових кваліфікаційних вимог;
- ефективне використання наукового потенціалу інституту для вирішення завдань соціально-економічного розвитку Миколаївщини;
- впровадження досягнень світової педагогічної науки і новітніх педагогічних технологій у навчально-виховний процес ВНЗ області;
- підготовка сучасних підручників, навчальних і методичних посібників для вищих навчальних закладів, різного типу шкіл, ліцеїв, гімназій;
- виконання фундаментальних досліджень на умовах розвитку співпраці з навчальними закладами різного рівня.

Для досягнення поставлених завдань першочергове значення має рівень кадрового потенціалу Інституту педагогічної освіти, рівень підготовки наукових кадрів. За останні роки спостерігається наявність стійкої позитивної тенденції збагачення високо професійними науковими кадрами кафедр інституту:

Багато років працює Центр технологій середньої та вищої освіти (керівник професор Пехота О.М.). За роки існування розроблено концепцію підготовки майбутнього вчителя до застосування педагогічних технологій у сучасній школі. Для її реалізації створений науково-методичний комплекс з дисципліни «освітні технології» до якого ввійшли: навчально-методичний посібник «Освітні технології», бібліографічний покажчик «Освітні технології», проспект «Кафедра освітніх технологій», методичний посібник «Групова навчальна діяльність як форма інтерактивного навчання» (Нор К.Ф.), методичні рекомендації «Технологія самовиховання особистості» (Середа І.В.), пакет

навчальних програм з курсу «Освітні технології» для різних спеціальностей.

До складу Центру входять лабораторії: «Педагогіка духовності В.О. Сухомлинського» (керівник – доцент Нор К.Ф.); «Професійного виховання і самовиховання» (керівник – доцент Середа І.В.); «Виховання засобами театральної педагогіки» (керівник – доцент Калініна Л.А.); «Підготовка майбутнього педагога до використання проектної технології» (керівник – викладач Кузнецова І.О.) та «Виховних технологій з підготовки педагогічних кадрів до роботи в дитячих оздоровчих закладах» (керівник – викладач Балицький О.І).

У рамках існуючої наукової школи виконані дослідження з проблем: «Педагогічні умови професійного саморозвитку майбутнього вчителя інформатики» доцентом Тихоною Т.В.; «Формування готовності майбутнього вчителя фізики у використанні освітніх технологій у професійній діяльності» доцентом Манькусь І.В.; «Організаційно-педагогічні умови активізації процесу самовиховання студентів гуманітарних факультетів університету» доцентом Середою І.В. та інших. Активно ведуться дослідження з підготовки майбутнього вчителя до проектної діяльності викладачем Кузнецовою І.О., до застосування дослідницької технології Єрмаковою І.П., до організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії викладача та студента Столяровою Л.В. та інші.

За 2008 р. в Інституті педагогічної освіти було проведено 4 конференції міжнародного рівня:

- «Педагогічна освіта в умовах євроінтеграційних процесів», проведена за участю науковців Польщі, Китаю, провідних українських вчених, була присвячена обговоренню проблем підготовки викладача педагогічних дисциплін до використання інноваційних освітніх технологій.
- Конференція «Діалог слов'янських культур» відбулася за участі викладачів та студентів Гомельського державного університету ім. Ф.Скорини. Продовженням діалогу стала співпраця над створенням білорусько-українського фразеологічного словника.
- Конференція «Українська мова та національні меншини» (Українські читання: толерантність як шлях до Європи).
- Конференція «Передшкільна освіта: проблеми та перспективи» розглядала питання ступеневої освіти в Україні, впровадження базового стандарту дошкільної освіти.

Стійка динаміка спостерігається також щодо участі викладачів інституту у наукових конференціях і семінарах різного рівня.

Вийшли з друку монографії професора В.Ф. Іванова – «Музична освіта в Україні XVIII століття», «Давньоруська знакова співоча мова»; посібник з грифом МОН України проф. Пехоти О.М. «Індивідуальність вчителя. Теорія та практика», монографія доцента Середи І.В. – «Активізація самовиховання студентів: виховна робота у ВНЗ», посібник викладача Шевченко Ю.А. «Мистецьке життя балалайки» та інші.

За участь у всеукраїнській виставці, присвяченій творчості В.О. Сухомлинського (у м. Києві) колектив інституту нагороджений грамотою. Кафедра початкового навчання представила свої наукові видання на Міжнародних виставках у Німеччині, Росії, Польщі.

Надзвичайно важливу увагу колектив інституту приділяє керівництву науково-дослідницькою роботою студентів, оскільки саме завдяки їй стає можливим пошук і відбір талановитої, обдарованої молоді та подальший розвиток її творчого потенціалу. Так, на базі інституту була проведена Міжнародна студентська конференція «В.О. Сухомлинський і сьогодні».

Щорічно проводиться I тур Всеукраїнської олімпіади з гуманітарних наук, проходить підготовка студентів-переможців до II туру олімпіади, I етап Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт, конкурс «В.О. Сухомлинський очима студентів».

Кращими за результатами конкурсу наукових робіт було визначено три студентські роботи, які були направлені для участі у II турі конкурсу (м. Ялта). Робота студентки Чернової Т. отримала перше місце (керівник доцент Нор К.Ф.). У 2009 році Войцещук К. (студентка 466 гр.) виборола 1-е місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з педагогіки (м. Переяслав-Хмельницький), керівник доцент Середи І.В.

2008 рік в інституті був присвячений науково – педагогічній спадщині видатного педагога В.О. Сухомлинського. За цей рік Інститутом педагогічної освіти проведена значна робота у даному напрямку. Так, викладачами кафедри освітніх технологій були проведені традиційні Сухомлинські читання «Педагогіка гуманності В.О. Сухомлинського» та олімпіада знавців творчос-

ті видатного педагога, а також спільно з працівниками Миколаївської науково-педагогічної бібліотеки та бібліотеки МДУ імені В.О. Сухомлинського проведена студентська читацька конференція за творами видатного педагога.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кремень В.Г. Філософія національної ідеї. Людина. Освіта. Соціум. – К.: Грамота 2007. – С. 520.
2. Кремень В.В. Якісна освіта і нові вимоги часу / В.В. Кремень // Педагогічна і психологічна наука в Україні. Теорія та історія педагогіки. – К.: Педагогічна думка, 2007. – С. 11.

ПЕХОТА Е.Н.

КАЧЕСТВО ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ – УСЛОВИЕ СТАБИЛЬНОГО ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ИНСТИТУТА ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Статья посвящена проблеме качества высшего образования как условия инновационного развития Института педагогического образования.

Ключевые слова: качество высшего образования, инновационное развитие, Центр технологий среднего и высшего образования, евроинтеграция.

РЕКНОТА О.М.

QUALITY OF HIGHER EDUCATION IS THE CONDITION OF CONSTANT INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE INSTITUTE OF PEDAGOGICAL EDUCATION

The article deals with the problem of innovative development of the institute of pedagogical education. Special meaning is payed to the departments, the members of which are basis of scientific and educational work of the institute.

Key words: structure of the institute, functions of the departments, monitoring of quality of educational process, national educational policy.